

Intervju sa visokim predstavnikom Valentinom Inzkom

FENA: G. Inzko, kako komentirate nedavne izjave predsjednika RS Dodika kojima negira državnost BiH i jednostrano definira što BiH jest i što nije i poziva na integraciju RS sa Srbijom?

Valentin Inzko: Izjave predsjednika Dodika kojima se negira državnost Bosne i Hercegovine i ova zemlja netočno karakterizira kao državna zajednica, te se navodi da BiH svoj suverenitet izvodi iz entiteta i sugerira mogućnost “državne integracije” sa Srbijom oprečne su samome utemeljenju Bosne i Hercegovine. Očekivano, ove izjave su prouzročile ozbiljnu zabrinutost međunarodne zajednice.

Činjenica je da je Ustav BiH, koji je i sam sastavni dio Daytonskog mirovnog sporazuma, vrlo jasan glede ovakvih navoda. U članku I Ustava, BiH kao “država” pominje se dva puta. U njemu se navodi da “Republika Bosna i Hercegovina, čije je zvanično ime od sada “Bosna i Hercegovina” nastavlja svoje pravno postojanje po međunarodnome pravu kao država”. Daytonski Ustav također precizira da je “Bosna i Hercegovina demokratska država” i “sastoji se od dva entiteta”.

S druge strane, i to zbog vrlo dobrog razloga, nigdje u Daytonskom mirovnom sporazumu nećete naći frazu “državna zajednica”. BiH nije “državna zajednica”, što je vrlo različita ustavna struktura od one koja je dogovorena za BiH u

Daytonu.

Ovo nije samo moje mišljenje. Kada kažem da je BiH država, da je BiH suverena i da BiH nije “državna zajednica”, ja ne dajem pravno tumačenje Mirovnog sporazuma. Samo ga čitam. Ne može se promijeniti ono što je napisano u Ustavu samo tako što će se tvrditi pred medijima da u njemu ima nešto čega nema. Ja bih, inače, takve pokušaje pravnog revizionizma smatrao nerelevantnim, budući da nisu utemeljeni u zakonu. Međutim, kada jedan politički lider promovira ovakve ideje onda je to potencijalno opasno i destabilizirajuće.

FENA: Predsjednik Dodik također tvrdi da entiteti daju državnost BiH i da BiH potječe od entiteta. Možete li potvrditi ili negirati ovu za nas pogrešnu interpretaciju.

Valentin Inzko: Ovo nije pitanje interpretacije. Kao što sam rekao ranije, ovo pitanje je kristalno jasno. Tekst članka I Ustava jasno pokazuje da je Bosna i Hercegovina nastavila svoje postojanje po međunarodnom pravu kao država. Podsjećam da je Generalna skupština UN-a već 22. svibnja 1992. priznala BiH, Hrvatsku i Sloveniju kao nezavisne i suverene države. S druge strane, entiteti su pravno uspostavljeni samo Ustavom Bosne i Hercegovine – tj. kao dijelovi već postojeće države BiH.

Također želim podsjetiti na stav Ustavnog suda Bosne i Hercegovine u predmetu konstitutivnih naroda, kada je ovaj Sud morao razmatrati slične navode Republike Srpske. Sud je odredio da entiteti potpadaju pod suverenitet Bosne i Hercegovine i da Ustav BiH ne poznaje Republiku Srpsku i Federaciju Bosne i Hercegovine kao “države” nego ih naziva “entitetima”. Sud je zaključio da Ustav BiH ne ostavlja prostora ni za kakav “suverenitet” entiteta i da entitetske nadležnosti ni na koji način ne predstavljaju izraz njihove državnosti nego su izvedene iz Ustava BiH.

FENA: Koristeći termin “državna zajednica”, čini se da

predsjednik Dodik vrši pripreme za neke buduće aktivnosti, jer ovaj termin se koristio za odnos i državnu zajednicu između Srbije i Crne Gore.

Valentin Inzko: Koncept “državne zajednice” nema nikakve veze sa ustavnom strukturom BiH, a tvrditi nešto takvo je i pogrešno i neodgovorno. Kao što sam pomenuo ranije, BiH je država, i Daytonski mirovni sporazum garantira teritorijalni integritet BiH. Vrijedi se podsjetiti da je Upravni odbor Vijeća za provedbu mira u mnogo navrata već razmatrao ovo pitanje. Na primjer, u Deklaraciji iz 2008. godine, Upravni odbor Vijeća za provedbu mira je istaknuo da je BiH priznata suverena država, čiji teritorijalni integritet je zagarantiran Daytonskim mirovnim sporazumom. Stav međunarodne zajednice je eksplicitno jasan po ovom pitanju.

Put raspada Bosne i Hercegovine je isključen, i oko toga ne treba biti nikakvih dilema. Bosna i Hercegovina postoji i postojat će. Umjesto ovoga, pravi izazov sa kojim se Bosna i Hercegovina suočava jest da li je ova generacija političkih lidera sposobna implementirati reforme koje su potrebne kako bi ova zemlja mogla rješavati prave probleme, da samo nabrojim neke, rastuća nezaposlenost, niske mirovine, loša infrastruktura i korupcija, a da ne spominjem formiranje vlasti na državnoj razini. Suočavajući se sa ovim problemima izravno i ispunjavajući uvjete za članstvo u EU i NATO-u, političari će demonstrirati da imaju kapacitet da urade posao za koji su izabrani. Građani ove zemlje traže manje beskorisne retorike, a više pomaka prema europskoj budućnosti. Nažalost, izjave kao što su ove što potječu iz RS-a dovode u pitanje uspjeh ove zemlje na njenome putu od Daytonu do Bruxellesu.

U tjednu kada je potvrđeno da je broj nezaposlenih građana u Bosni i Hercegovini i dalje veći od pola milijuna, politički lideri se trebaju usredotočiti na vraćanje ljudi na posao, a ne na zagovaranje imaginarnih pravnih teorija.

FENA: Što planirate uraditi da zaustavite ovakve aktivnosti.

Valentin Inzko: Moja uloga, u stvari moja obveza po Daytonskom mirovnom sporazumu jest da postavim stvari na svoje mjesto. Ja ću u tome i dalje surađivati sa cijelom međunarodnom zajednicom u BiH. Ovo pitanje je u petak razmotreno i sa Upravnim odborom Vijeća za provedbu mira i sa Odborom šefova vodećih međunarodnih organizacija u BiH, i uvjeravam vas da postoji velika doza zabrinutosti u svezi sa ovim izjavama iz RS. Upravni odbor Vijeća za provedbu mira uistinu smatra da su ove izjave ozbiljne, zabrinjavajuće i da zahtijevaju objašnjenje.

Na kraju krajeva, bez obzira koliko puta netko ponovi pogrešnu informaciju, ona i dalje ostaje upravo to – pogrešna informacija. Moj mandat je da podržavam Mirovni sporazum i to je upravo ono što ću i nastaviti raditi koliko god to bude potrebno.